

PERUSTUSLAKIVALIOKUNTA

Lausunto 5/1995 vp
Hallituksen esitys 40/1995 vp

Sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

Eduskunta on lähettäessään 30 päivänä toukokuuta 1995 hallituksen esityksen n:o 40/1995 vp laeiksi työttömyysturvalain 25 §:n poikkeuksellisesta soveltamisesta ja työttömyysturvalain 22 ja 24 §:n muuttamisesta sosiaali- ja terveysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi samalla määrännyt, että perustuslakivaliokunnan on annettava asiasta lausuntonsa sosiaali- ja terveysvaliokunnalle.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina ylitarkastaja Nina Jussila sosiaali- ja terveysministeriöstä ja professori Kaarlo Tuori. Valiokunta on lisäksi saanut professori Ilkka Saraviidalta kirjallisen lausunnon, joka on liitetty valiokunnan asiakirjoihin.

Käsiteltyään asian valtiosääntöoikeudelliselta kannalta perustuslakivaliokunta esittää kunioittaen seuraavaa.

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan, että työttömyysturvalain markkamääriin ei tehdä palkkatason muutoksesta johtuvaa korotusta vuonna 1995 eikä tätä myöskään myöhemmin korvata. Lisäksi ehdotetaan, ettei markkamääriin tehdä korotusta myöskään vuonna 1996.

Ehdotetut lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun eduskunta on ne hyväksynyt.

Esityksen säätämisperustelujen mukaan lakiehdotukset voidaan valtiopäiväjärjestyksen 66 §:n 7 momentin säännökset huomioon ottaen jättää lepäämään.

Valiokunnan kannanotot

Työttömyysturvalaissa tarkoitettu peruspäiväraha lapsikorotuksineen on valtiopäiväjärjes-

tyksen 66 §:n 7 momentin mukainen perusturvetuus (HE 234/1991 vp, PeVM 7/1992 vp ja PeVL 16/1994 vp).

1. lakiehdotuksen mukaan työttömyysturvalain 25 §:ssä säädettyä markkamäärien tarkistusta ei toteuteta vuosina 1995 ja 1996 riippumatta yleisen palkkatason noususta. Työttömyysturvalaissa luotu peruspäivärahan määrän ja yleisen palkkatason muutosten välinen yhteys on asiallisesti ottaen sellainen indeksinkaltainen sidonnaisuus, jonka toteuttamatta jättämisestä on pidetty valtiopäiväjärjestyksen 66 §:n 7 momentissa tarkoitetun perusturvan suojalausekkeen alaisena (esim. PeVL 16/1994 vp).

1. lakiehdotus koskee ajanjaksoa, josta ei voida täysin luotettavasti sanoa, kohoako palkkataso niin, että korotusvelvollisuus aiheutuu. Valtiosääntöoikeudellisen arvioinnin kannalta oleellinen seikka on, että tällaisen lainsäädäntötoimen merkitystä valtiopäiväjärjestyksen 66 §:n 7 momentin soveltamisessa tärkeän vähäisyyskriteerin suhteen ei voida tällä hetkellä selvittää. Koska lakiehdotuksen avoimesti mahdollistama tarkistuksesta luopuminen voi siten merkitä toimeentulon lakisääteisen perusturvan heikentämistä, on lakiehdotus valtiopäiväjärjestyksen 66 §:n 7 momentin vuoksi jätettävissä lepäämään (vrt. PeVL 27/1993 vp).

2. lakiehdotuksen mukaan peruspäivärahan ja lapsikorotuksen markkamäärät vahvistettaisiin viime vuonna säädetyin väliaikaislain mukaisiksi. Pysyvän lain mukaiset nykyiset markkamäärät vastaavat maan yleistä palkkatasoa mittaavan indeksin vuoden 1990 ensimmäisen neljänneksen pistelukua. Näitä markkamääriä on korotettu asetuksella vuoden 1991 ensimmäisen neljänneksen pisteluvun mukaisesti. Lakiehdotuksen voimaantulosäännöksen mukaan ehdotetut uudet markkamäärät säädetään vastaamaan vuoden 1995 ensimmäisen neljänneksen pistelukua. Tämä tarkoittaa sellaista kertyneen indeksikehi-

tyksen huomiotta jättämistä, joka valiokunnan lausunnon n:o 16/1994 vp mukaisesti aiheuttaa lepäämäänjättämismahdollisuuden.

Edellä esitetyn perusteella perustuslakivaliokunta esittää kunnioittavasti,

Helsingissä 9 päivänä kesäkuuta 1995

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Häkämies, varapuheenjohtaja J. Koskinen, jäsenet Helle, Jäätteenmäki, Kallio, Korkea-aho, H. Koskinen,

että lakiehdotukset voidaan käsitellä valtiopäiväjärjestyksen 66 §:ssä säädetyssä järjestyksessä ja

että ne mainitun pykälän 7 momentin säännökset huomioon ottaen voidaan jättää lepäämään.

Kuisma, J. Leppänen, Prusti, Puhjo, Rantanen ja Veteläinen sekä varajäsenet Juurola ja Kankaanmäki.